

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 170 кор.

За границю:

на цілий рік 16 рублів
або 86 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 16 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунжини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламці неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надслани» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Міністерске пересилене в Італії.

(X) Міністерство Цанарделі-Джоліті упало нараз і то в хвилі, коли сего найменше сподівало ся. Після вторинної побіди в червні що-до внутрішньої політики, росло оно в силу з дня на день, так що в грудні м. р. опозиція обмежала ся лише на приятелів Соніка, яка не мала відваги навіть дрібного бою звести що-до фінансового питання. Предлоги правительства ухвалювала зараз, без широкої розправи, більшість зложена з найріжнородніших послів. Одначе добрі знавці італійських відносин згоджували ся що-до того погляду між собою, що ся за велика міністерияльна більшість є вельми небезпечною для життя міністерства. Депретіс, який знав італійську посольську палату так добре, як свою спальню, говорив звичайно, що ніколи не гинуть на блідницю, але вельми часто на поражене або повнокровність. Наколи за багато є міністерияльних, тоді італійске міністерство удушить ся в їх обіймах.

Позаяк опозиція зійшла була на ніщо, дали собі волю міністри і їх приятелі в змаганях до новостий. Они почали від того, що замикали сесию парламентарну, щоби лише мати нагоду впровадити своїх приятелів до ново вибраних комісій; они бажали президию, бюджетову комісію, виборчу комісію і т. и. зовсім захопити в свої руки, не зважаючи на се, що то неможливе при теперішнім регуляміні палати, позаяк сей регулямін признає взагалі значну репрезентацию меншости. Досить сказати, що з 4-х віцепрезидентів палати двох належить до меншости, а з 8 секретарів має 4 меншість. Сі не зовсім справедливі постанови на шкоду більшости, котрі впровадило до регуляміну міністерство Пелю, випадають на шкоду тих, що їх завели.

Позаяк сесию замкнуто, було міністерство приневолене думати про престольну річ, якою король мав відкрити нову сесию. Аж в останній хвилі займало ся міністерство сею справою, хоч парламентарні ферії тривали два місяці; а тимчасом випало часткове міністерске пересилене, міністерство було зложено з заступників лівіці і правіці, не лише з ріжних, але з зовсім суперечних елементів. З огляду на нову сесию постановило правительство зробити почин до заведеня разводів, про що соціалістичні послы Беренії і Барчіані внесли предлог закона, який викликав велике зворушене особливо між консерватистами. Крім того рішило ся привительство обнизити ціну солі о 10 сантимів на кільограмі, вдоволюючи домаганя Ломбардії і Венеції.

Обидвом сим реформам опер ся міністер публичних робіт Джусо, який не хотів допустити в престольній річі згадки про разводі і супротивляв ся обнизеню цін солі, позаяк зменшене доходів скарбу ударемнило би будову залізничі при-

бічною південним краєм і Сицилії кабінетом Цанарделього. Се була причина уступленя Джуса з міністерства на передодні престольної річі.

Ся обставина, що міністерство стануло перед парламентом вперше в стані пересилена як-раз тоді, коли король відкривав парламентарні роботи, показало слабу сторону правительства і додало заохоти опозиції, яка в часі ферій скріпила ся, будьто опором проти згаданих реформ, будьто таким розповсюдженем залізничоробітничих змов, що можна було побоювати ся не лише залізничою, але загальною змови в цілій Італії. Навіть держанні урядники потворили спілки, на чолі яких стоять соціалісти і грозили застановою робіт. Тим можна пояснити обставину, що в останній хвилі на заповідженім Соніном вічу явило ся не менше як 92 послів, хоч не явили ся тут противники правительства ані прихильники Рудіного.

Мимо того правительство не віднесло би було поражена, наколи би усі міністерияльні послы взяли були участь у виборах президента. Але багато з них не приїхало до Риму, а иньці не явили ся на засіданю. Побіда опозиції невинним оружєм білих карток зачудувала всіх, навіть опозицію. Припускали, що число білих карток дійде до 100, але ніхто не думав, що оно перевиснить число міністерияльних голосів. До того прилучила ся нагла проти міністерства звернена ухвала соціалістичного сторонництва, яке поставило кандидатуру товариша Кости.

Так упало міністерство в хвилі, коли почувало ся найбезпечнішим. Король повірив утвореню нового кабінету Цанардельому, але зараз на початку стрінув такі трудности, що зрік ся сеї задачі. Давне міністерство представить ся знов палаті і зажадає при першій нагоді заяви довіря поіменним голосованем.

Русини на Буковині.

Промова пос. Єротя Пігуляка в державній раді.

Найбільше бють коня, що найліпше тягне.

Ми знаємо, що одні противники Русинів шепчуть правительству на ухо: «Русинів треба давить, бо то Славяни, а ми потребуємо Славян тільки до послуги» — а другі кажуть, що Русини могли би Австрії наробити більше клопоту, як иньші Славяни. Оттут би треба слити ся, а чомуж то не всіх Славян однаково давлять, чому на приклад Поляки мають ласку? Хто знає, як веде ся Русинам в Росії, той мусить признати, що жадному иньшому народови, ані славянському ані неславянському, не залежить так дуже на тім, щоби Австрія жила і була сильна, як Русинам. Адже тим Русинам в Росії указом з 1876. р. просто замкнули рот, а в Угорщині Русинам уже й ратунку нема. Поза чорно-жовтою границю Русини не можуть рахувати на нічю поміч і підпору, ані навіть на прихильність таку, що була би Австрії підозріла. І деж тому причина, щоби так давить на рід, як Русинів давлять? Русини мають пословицю: «найбільше бють того коня, що найліпше

тягне». Така сама певно буде й та причина, чому Русинів переслідуть. Чи то практично, не можна сказати.

Але щоби не бути несправедливим, мушу сказати, що теперішнє правительство в наших краю остатними часами намагає ся, як здає ся, поводити ся, з Русинами справедливійше, як доси. Чи оно робить тому, що хоче по правді жити, чи не за пізно оно взяло ся до направи тай чи бере ся до тої направи кривди не занадто помалу, се вже иньша річ. Сяк чи так, хоч би то й дуже тяжко приходило ся, то ніколи не буде за пізно, зробити то, що належить ся вірному і доброму народови.

Я то й сам розумію, що надолжити те все, чим доси скривдили Русинів, з політичного становища не так легко. Та ще й як не легко через то, що вороги Русинів ті самі, які були, і так само, як доси, старають ся спинити Русинів у розвитку; они давлять тепер Русинів тим тяжше, бо при помочи правительства у веім випередили Русинів.

Ті самі вороги Русинів, як колись, так і тепер старають ся, щоби в краю не було руских шкіл висших, як народні школи. Ті самі вороги Русинів, що через них руских панотців у краю не стало, не допускають і нині до того, щоби були рускі панотці. Ті самі вороги Русинів старають ся і сегодня, щоби і з народної школи не мали люди користи, бо навіть і громадский писар пише так, що нарід не розуміє; навіть така низька і бідна посада, як будника при залізничі, — і та не приступна для когось з Русинів, бо треба знати по німецьки. Ті самі арендарі і шинкарі і сегодня старають ся, аби Боже борони нарід не витверезив ся, та не доробив ся; хто тільки почне о то дбати, зараз єму пошкодять так, що він відпекає ся всего. Они мають таку силу, як мало хто в краю; нехай і цілий нарід терпить, аби їм лише добре вело ся.

Щож робити для Русинів?

Спитає ся може високе правительство і ся висока палата: так щож можна і що треба зробити для Русинів? Як би тільки схотіли поважно спитати мене, що робити, то вже би то богато значило. А я не бою ся; знав би я, що відповісти.

Я показав причини, чому руский нарід стримав ся у своїм розвитку, а навіть почав занепадати: ті причини — то штучно придуманий спосіб, аби нарід не міг дбати і про свої народні права і про ліпший прожиток — одно без одного ніяк не йде — тай щоби не міг зрівняти ся з иньшими народами.

Поможіть, чесні павове, скинути з Русинів ті штучно наложені пута, що єго спивняють цілком просвітити ся, а нарід дійде до сили і до маєтку, і ви побачите, що Русини не завстидають ся перед иньши просвіченими народами.

До чого потрібні Русини Австрії?

Притім і вся австрійска держава виїде добре, бо Русини на сході держави в потребі будуть мусіти зробити дуже важне і тяжке діло.

Річ така, що якби настала колісія для Австрії тяжна година, то ті вибрані, первенці-народи на заході Австрії будуть ще спокійно спати, а тимчасом Русини, того ніби менше гід-

дом кн. Фридериха Шварценберга. Принято резолюцію з заявою, що ухвали бруксельської конференції містять небезпечність для Чех та візвали правительство, щоби виступило в обороні австрійського рільництва.

Краків, 3. марця. Вчора відбули ся збори, в яких взяло уділ коло 400 женщин, де ухвалено резолюції против упослідження женщин під політичним зглядом та з протестом против ограниченень в голосованю до краківської міської ради.

Будапешт, 3. марця. Тутешна поліція видала гончий лист за б. послом угорского сойму Кольманом Шечеди-м, який бувши рахунковим радником в міністерстві фінансів, сповняв через довгий час крадіж стемплів.

Берлин, 3. марця. Третий том пам'ятників Бісмарка, яких друкувала штутгартська фірма, викуплено за високу ціну в манускрипті «з найвишого поручення», супротив чого сей том зовсім не появиться в друку.

Вісти господарські, промислові і торговельні.

Рахунок «Краєвого Союзу кредитового», стоваришени зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові за місяць лютий 1902.

Стан довжний:

1. Удїли	32.836 кор.	65 сот.
Фонд резервовий	1027 "	57 "
2. Вкладки:		
Стан з початком місяця лютого 1902	381.995 к.	21 с.
вложено	21.452 к.	40 с.
винято	2.989 к.	87 с.
Стан з кінцем місяця	400.457 "	74 "
3. Сальдо відсотків	5.776 "	50 "
4. Спеціальна резерва	128 "	24 "
5. Резерва податкова	600 "	— "
6. Зиск з р. 1901	3120 "	03 "
Сума	443.946 кор.	73 сот.

Стан чинний:

7. Позички уділені:		
Стан з початком місяця лютого 1902	380.124 к.	20 с.

сплачено	3.189 к.	— с.
уділено	26.600 к.	— с.
Стан з кінцем лютого 1902	403.535 кор.	20 сот.
8. Движимости	835 "	83 "
9. Льокації	35.429 "	91 "
10. Кошти спору	61 "	21 "
11. Кошти адміністрації	641 "	90 "
12. Готівка	1.965 "	85 "
13. Друки для товариств	562 "	26 "
14. Папери фонду резервового і спеціальної резерви	914 "	57 "

Сума 443.946 кор. 73 сот.

кредит товариств	202.110 —
кредит приватний	82.125-70
кредит скриптовий	119.299-50
разом	403.535-20

Членів прибуло 7, убуло 1, остало з кінцем лютого 1902 366 з 876 декларованими удїлами в сумі 43.800 кор. Стопа процентова від вкладок 4 1/2%. Стопа процентова від позичок 5 1/2—7%.

Львів, дня 1. марця 1902.

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просвіти»).

є одним руским Товариством асекураційним.

Фонди «Дністра» з днем 31. грудня 1901.

Фонд резервовий	386.402 кор.	83 сот.	} разом 645.383 кор. 59 сот.
Резерва премії	205.227 "	— "	
Резерва спеціальна	6.000 "	— "	
Фонд емертальний	47.753 "	76 "	

«Дністер» обезпечує будинки як також збіжжя і пашу против шкідливих огневих. Всі три В.П. Ординаряти припоручили «Дністер» Всч. Духовенству і всім вірним.

Оплата премії в «Дністрі» є уміркована, а чистий зиск — надвижку з оплат — розділяє

«Дністер» межі своїх членів яко зворотн. В р. 1900 і 1901. виносить зворот 8%.

Шкоди виплачує «Дністер» дуже скоро, а оцінку шкід переводить разом з делегатом і 2 членами місцевими. До 31. грудня 1901. виплатив «Дністер» 5.075 відшкодовань в сумі 2,656.787 кор.

Члени «Дністра» можуть без перешкоди зятягати позички в Банку кравім і касах ощадности, бо каси ті привимають полісу «Дністра» при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечити через «Дністер» — капітали на дожиття, посмертні капітали, посаги, ренти і т. д. — краківським Товаристві, а з провізії від тих обезпечень відступає «Дністер» часть на рускі добродійні цілі

Агенції передає «Дністер» радо селянам, господарям, особливо де нема «Дністра». Агенти заробили 349.486 кор. провізії.

Селяне! убігайте ся тільки о агенції «Дністра».

COLOSSEUM Ernesta Thorna.

у Львові, в пасажи «ГЕРМАНА» ул. Стнішна Небувала, сензаційна програма!

від 15 до 28. лютого 1902.

При співучасті військової музики 24. п. п.

- 1) Увертура і кінематограф.
- 2) Велика песня пантоміна В. Іманса п. з. «Пригода на ловах», в якій беруть участь 1 пані, 2 пані і 9 гарних расових псів.
- 3) La i Do, парискі сьпівачки уличні.
- 4) Дружина Shilly, еволюції єгипетських крокодилів.
- 5) Eva Haller, найзнаменитша данська субретка.
- 6) Brandini Trio, феноменальні акробати.
- 7) Les Pontés, гарний терцет трансформаційний.
- 8) The Niagara's, подорож на телеграфі чім дроті.
- 9) Les trois Denusé, комічні віртуози.
- 10) Американський біоскоп, нова серія образів.

Що дня о 8. год. вечером всемік представлено. В неділю і сьвята два представлення. Що п'ятниці High Life представлено. Білети вчаснійше можна замовляти і набути в конторі Пальона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Господиня

для заряду дому і господарства, вдова середних літ, пошукує місця на скромних услівях.

Близші інформації в редакції «Руслана».

Всілякі

КУПОНИ

вильосовані

цінні папери

виплачує без потручени провізії або коптів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного.

Вже вийшов

Альманах руско-українських богословів.

Прехороше видане на веліновім папері стоить лише 3 корон.

Чистий зиск призначений на заповомовий фонд академіків.

Замовлення приймає п. З. Сушко, Львів, Ринок ч. 10. П. п. і друкарня п. Вл. Шийковського, Львів, Коперника ч. 5. — Також книгарня Тов. Наук. ім. Шевченка, Львів, Чарнецького ч. 26.

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Кароль Гуцков.

УРИЄЛЬ АКОСТА

трагедия в 5 актах, віршом переложена з німецького

Львом Лопатинським.

Високо гуманна основа твору, пластичність драматичного представлення, як і вірність перекладу та плавність вірша чинять сю книжку знаменитою лектурою, особливо для молодіжи.

Набути можна в Ставропигійській книгарні у Львові.

МУРОВАНІЙ ДІМ

з офіцинами, садом і огородом в БЕРЕЖАНАХ (ч. 4. побіч ставу) продам сейчас за 4.000 зр.

Зголошення приймає Редакція «Руслана».

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

з купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсі деннім не числячи ніякої провізії.